

"Als je werk hebt, ben je iemand"

"Mijn werkloosheid: soms is het leuk, maar ook niet altijd. Het is moeilijk om werk te vinden. Soms kan ik er kwaad om worden dat ik nooit ergens aangenomen word." Aldus het relaas van een zestienjarige werkloze.

Theo Kentie, docent maatschappelijke begeleiding aan de Streekschool in Nieuwegein, een school voor partieel leerplichtigen, vroeg aan een aantal van zijn leerlingen hun gevoelens over hun werkloos zijn op papier te zetten. Hieronder volgt zijn en hun relaas.

"Er is geen pestpokke aan dat thuis zitten met een gedachte van: wanneer krijg ik nu eindelijk werk."

Helen is zestien jaar en zit op de Streekschool in Nieuwegein. Ze wil verkoopster worden en volgt daarom een detailopleiding gedurende één dag in de week. Als partieel leerplichtige gaat ze twee dagen per week naar school, maar op die tweede dag "leer je niks". Op de Streekschool worden opleidingen in het kader van het leerlingwezen gegeven voor een groot aantal beroepen. Je moet voor die Streekschool in de meeste gevallen een diploma MAVO of LBO hebben, en werk.

Tot voor kort was dat laatste in de regio Utrecht niet zo'n probleem. Er was aan het begin van het schooljaar altijd wel een aantal jongeren werkloos, maar bijna iedereen vond in een paar maanden wel een baantje. Maar nu stijgt ook in Utrecht de jeugdwerkloosheid sterk.

Aan het begin van het schooljaar was bijvoorbeeld meer dan de helft van de nieuwe leerlingen voor de winkel- en voor de kantoopleiding werkloos. Nu, na een half jaar, heeft nog steeds een grote groep geen werk.

De werkloosheid was een half jaar geleden het grootst in die vakgroepen waarin veel meisjes zitten en in de horeca-vakgroep (waarin overigens ook nogal wat meisjes zitten). In de detailopleiding hebben alle jongens werk, meisjes zijn werkloos. De laatste maanden stijgt echter

door
Theo Kentie

de werkloosheid in de "harde" vakken, dus nog steeds de mannenvakken, sterk: veel bouwvakkers maar vooral veel automonteurs, raken hun baantje kwijt. "Een middagje naar het arbeidsbureau, het vervelendste dat er is, want als je in de boekjes kijkt, is er geen moer te beleven. Helemaal niets." Niet alleen Helen heeft slechte ervaringen met het arbeidsbureau. Uit de verhalen blijkt dat het arbeidsbureau niet meer bemiddelt, maar alleen nog controleert. Op zijn best krijgen

werklozen te horen dat ze de eerstkomende tijd het vinden van een baantje wel kunnen vergeten. "Toen ik voor het eerste gesprek kwam, was het eerste dat ze me vertelden, dat ik eerst maar eens de (tweejarige) opleiding aan de Streekschool moest afmaken. Daarna had ik dan misschien wel kans op werk", vertelt Hanneke die op de kantoopleiding zit en een LHNO-diploma heeft.

Heel wat werklozen hebben echter te horen gekregen dat ze maar ander werk moeten gaan zoeken dan waarvoor ze gekozen hebben en waarvoor ze dus een opleiding volgen. Werkloze kapsters werd het stopzetten van hun uitkering beloofd als ze niet snel een baantje in de winkel vonden. Twee werkloze verkoopsters werd pas nog gezegd dat ze de winkel maar moesten vergeten. Eén meisje moest maar wat in de huishouding gaan zoeken, de ander (een Surinaamse) moest maar schoonmaakster worden.

Ook werd bedreigd met stopzetting van hun RWW-uitkering, een beslissing overigens die alleen de gemeentelijke sociale dienst

Soms verveel je je heel erg

Ik werk twee halve dagen in de week. Ik vindt het helemaal niet leuk om maar een dag te werken, ik heb liever dat ik 3 of 4 dagen kan werken. Maar het is zo moeilijk om aan werk te komen.

De dagen dat ik thuis ben dat is vrijdag en zaterdag. Soms verveel je je heel erg. Maar soms heb je ook wel is wat te doen. B.v. met je moeder boodschappen doen. Maar toch werk ik wel liever. Je verdient er geld mee als je veel geld heb kan je lekker veel kleren kopen.

Maar ja ik mag niet klagen ik krijg nog uitkering voor die twee dagen en dat is best wel veel. Ik zou willen werken bij: Fooks, schoenenwinkels, Salty Dog en nog meer boetieks. Ik moet steeds lang komen bij het arbeidsburo maar ze hebben helemaal niks voor me. Dat vindt ik best wel jammer. Volgend jaar wil ik voor hele dagen gaan werken. Maar er zou wel weer geen werk zijn, als ik nou bij Piet Kerkhof kan werken voor hele dagen dat zou dan wel makkelijk zijn. Nou eindigt ik, ik weet niks meer.

Jolanda

kan nemen en niet het arbeidsbureau. Een werkloze bouwvakker voelde zich laatst verplicht om een baantje in een winkel te accepteren.

In de winkelklassen is de afgelopen jaren zegge en schrijve één leerling (een jongen met een MAVO-diploma) via het arbeidsbureau aan werk gekomen. Helen: "Je kan natuurlijk niet elke dag naar het arbeidsbureau gaan want er staat steeds hetzelfde. Eén à twee keer in de week vind ik genoeg." Kappersbazen vertellen dat de vacatures die ze melden, nooit in de boeken komen. Ook krijgen ze nooit iemand via het arbeidsbureau langsgestuurd.

Het arbeidsbureau wordt door de werklozen dan ook steeds meer beschouwd als een contrôle-instituut voor je uitkering, in plaats van wat het zou moeten zijn, namelijk een bemiddelingsbureau. Of in de woorden van Jolanda: "Ik moet steeds langskomen bij het arbeidsbureau, maar ze hebben helemaal niks voor me."

Een bijkomend verschijnsel van de jeugdwerkloosheid is de waardevermindering van diploma's. Met name het LHNO-diploma (huishoudschool) is niets meer waard. Op sommige huishoudscholen vertellen ze dat ook al eerlijk. In de kapstersklassen waren MAVO-diploma's vroeger uitzondering. Aan het begin van dit schooljaar bestond de klas voor werkloze kapsters/kappers voor de helft uit MAVO-leerlingen. Eén meisje had zelfs een HAVO-diploma. Ook winkelbazen stellen nu hun eisen. Keken ze vroeger alleen maar naar de kosten (hoe jonger hoe goedkoper), tegenwoordig wil Albert Heijn enkel nog maar cassières met een MAVO-diploma. Er is immers keus genoeg. Meisjes met een LHNO- of LEAO-diploma zijn de klos. Zij accepteren ook steeds vaker slechte baantjes: werktijden van 50 uur of meer voor soms minder dan het minimumloon zijn geen uitzondering. Een paar horecabedrijven hebben blijkbaar hun illegale buitenlanders ingewisseld voor (soms nog geheel leerplichtige) meisjes die 's avonds werken voor iets meer dan de helft van het minimumloon. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat sommige meisjes vroeg trouwen als oplossing

Ik baal als een stier

Mijn Werkeloosheid

Mijn vervelende tijd

Jammer dan van school afgetrapt, andere school opzoeken. Ach waarom eigenlijk, wat heeft het voor zin dacht ik dan. Nog 2 weken op een andere school gezeten, week gespijbeeld. Toen zei me vader dat het beter was om ook van die school te gaan.

Ja, wat moest ik nu gaan doen, een andere school, nee dank u, die scholen kwamen me strot uit.

Na 2 à 3 maanden thuis zitten en me eigen doodverveelt. Test laten doen voor wat voor school ik nog geschikt was. Nergens dus voor, tenminste niet voor 5 dagen. Wel voor 2 dagen per week daar was ik wel geschikt voor.

Nou daar ging ik dan, op naar de streekschool.

Alles best en aardig, maar je moest werk zoeken.

O, dat is zo gevonden (dacht ik dan) maar nee hoor, dat viel tegen, er is geen moer te doen. Je begint s/morgens (nou ja zeg gerust s/middags) nou, je komt je bed uit, op je dooie gemak ga je eten en je wassen. Als je aangekleed ben ga je een sigaretje roken - sigaretje roken - sigaretje roken, enz. Nou, je gaat weer eten, dan vraag ik of ik boodschappen moet doen. Dat is dan goed, als ik dan in die winkels kom vraag ik of ze geen hulpje nodig hebben, maar nee hoor. Dat kan je natuurlijk wel 6 x in de week aan ze vragen maar dat heeft geen nut.

Nou een middagje naar het arbeidsbureau, het vervelendste wat er is, want als je er in de boekjes kijkt is er geen moer te beleven. HELEMAAL NIETS.

Je gaat met een sjagrijnig gezicht naar....

conclusie bonje met ma.

Die loopt dan te zeuren dat ik er niets aan doe.

Kijk, zeg ik dan, ja kan natuurlijk niet elke dag naar het arbeidsbureau gaan want er staat steeds hetzelfde in. 1 a 2 keer in de week vindt ik genoeg.

Soms ga ik ook niet hoor, maar ja dat is ook niet zo'n probleem. He, dat is tof, school stuurde me weg in Nieuwegein naar een supermarkt waar ik achter de groente kwam te staan.

Balen, ik werd niet aangenomen omdat ik 2 dagen per week naar school toe moest, stome kerel.

Nou ja. Weer solliciteren bij mij in de buurt maar zonder succes nog naar 5 of 6 zaken geweest die op het arbeidsburo in het boekje stonden.

Godverdomme, wat een seikers allemaal, niemand neemt me aan omdat ik die 2 dagen naar school toe moet.

Ze moeten naartuurlijk niet denken dat ik me school opgeef voor die Boerelullen.

Want nu heb ik eindelijk ingezien dat schoolbriefjes (diploma's) best belangrijk zijn, en dan moeten ze niet denken dat ik het opgeef.

Nou, je loopt nog steeds thuis je de klere te vervelen.

Er is geen pespokke aan dat thuis zitten met een gedachte van wanneer krijg ik nu eindelijk werk.

En niet alleen ik ook die andere duizenden.

Laten ze dan die oude seikers eruit gooien en

plaats van pas 65 pas 55 geven.

Dat zal denk ik stukken helpen.

Want ik BAAL ALS EEN STIER.

Helen Salome

JEUGDWERKLOOSHEID

zien. Ankie: "Als je eenmaal werk hebt dan kun je lekker geld verdienen. En als je een tijdje werkt en verkering hebt dan kun je lekker sparen en als je eenmaal alle spullen hebt en een huis, dan kun je trouwen en alles met je man proberen op te lossen. En zorgen dat je je kinderen goed kan onderhouden. Ik hoop dat ik gauw werk vind. Ik wil een jonge moeder zijn."

Jongens denken dat vrijwilliger worden in het leger de oplossing is. Het leger speelt daarop in door op beroepenmanifestaties te zorgen voor de grootste blikvangers. Door het inzakken van de bouw en de teruglopende autoverkoop worden ook steeds meer jongens werkloos. Het verschil met meisjes is dat zij meestal wel een beroepsopleiding hebben gevolgd. Tot vorig jaar was dat vaak een garantie voor werk. Marcel: "Mij vertelden ze vorig jaar nog op de LTS dat ik als automonteur nooit werkloos zou zijn: ik had een goed vak gekozen. Dat viel mooi tegen. Ik ben nou al een half jaar overal aan het solliciteren. Maar ik heb nog steeds geen werk."

De eerste slachtoffers zijn overigens buitenlanders en Surinamers. Toen er nog genoeg werk was in de autobranche, vonden ook wat Marokkaanse jongens een baantje. Nu zo'n 20 procent van de nieuwe leerlingmonteurs werkloos is, zijn buitenlanders in het eerste leerjaar een uitzondering. Nogal wat werklozen hebben van verveling geen last. Meisjes helpen vaak hun moeder, jongens klussen er wat bij. Er over nadenken dat het wel eens heel lang kan gaan duren, willen ze niet. Veel jongeren op de Streekschool hebben thuis en op school geleerd, dat werken zo'n beetje het allerbelangrijkste in je leven is. Als je werk hebt, dan ben je iemand. Heb je geen werk, dan tel je niet zo mee. Je raakt het contact met leeftijdgenoten kwijt. De school wordt daardoor een soort uitstapje. Maar daar praten sommigen alleen maar over hun werk. Dat is niet zo leuk als je werkloos bent. Sofia: "Als ik in de stad loop en ik zie anderen werken, dan ben ik jaloers."

Utrecht heeft relatief een laag werkloosheidspercentage, maar

de laatste maanden neemt de jeugdwerkloosheid zienderogen toe. Je kan je alleen maar vaag voorstellen hoe het in de echte rampgebieden is. Maar ook in Utrecht wordt het steeds somberder. De werkomstandigheden van jongeren die wel werk hebben gevonden, verslechteren met de dag. En als je nu geen werk hebt, dan kun je het waarschijnlijk voor de komende jaren wel

vergeten: over een paar maanden komen er honderden werkzoekenden van de scholen. En die zijn voor de bazen weer stukken goedkoper.

Theo Kentie

Mijn werkloosheid

Werkloosheid is soms heel erg vervelend, maar soms ook weer niet. Je kan lekker thuis zitten en uit slapen. Maar meestal help ik mijn moeder. Toch zou ik graag willen werken. B.v. in "Foods", "Salt & Pea" in zijn kledingzaak zo ik graag willen werken. Op den duur zou je doodsvreemd worden.

Ik zou ook wel willen werken in:

HEMA.

U & D

Brouwer

Doorn.

Doogisterij.

Soms ga ik bij mijn vriendin koffie drinken. Of ik ga met me moeder ergens koffie drinken of naar de stad. Als je eenmaal werk hebt dan kun je lekker geld verdienen. En als je een tijdje werkt en verkering hebt dan kun je lekker sparen en als je eenmaal alle spullen hebt en een huis, dan kun je trouwen en alles met je man proberen op te lossen en zorgen dat je je kinderen goed kan onderhouden. Ik hoop dat ik gauw werk vindt.

Ik wil een jonge moeder zijn.